

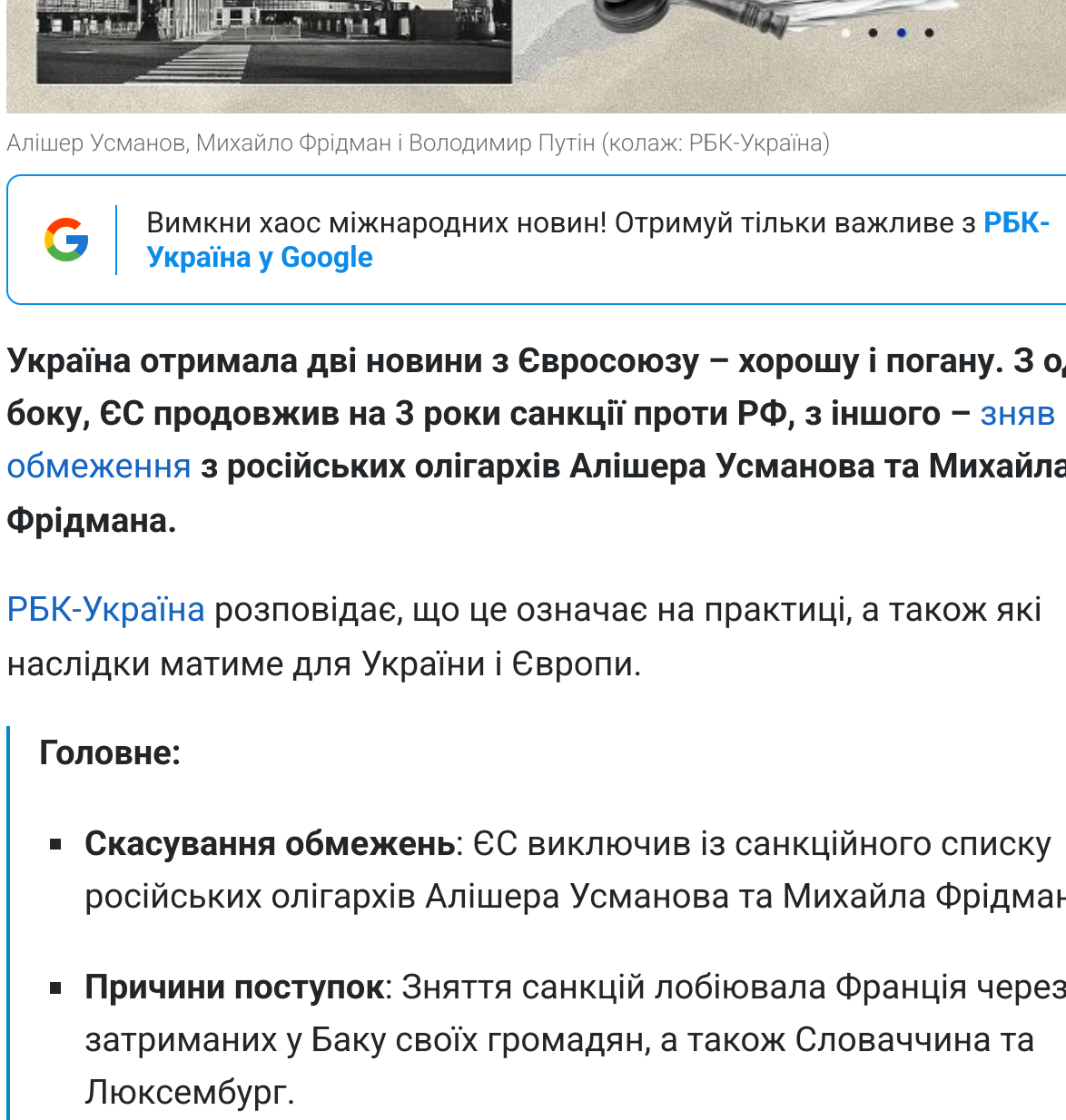
Гаманці Путіна. Як Усманов і Фрідман вийшли з-під санкцій ЄС і чому це небезпечно

14:55 23.09.2026 Ср

7 хв

РОМАН КОТ

Алішер Усманов, Михайло Фрідман і Володимир Путін (коллаж: РБК-Україна)

Виклики хаос міжнародних новин! Отримуй тільки важливе з РБК-Україна у Google

Україна отримала дві новини з Євросоюзу – хорошу і погану. З одного боку, ЄС продовжив на 3 роки санкції проти РФ, з іншого – зняв обмеження з російських олігархів Алішера Усманова та Михайла Фрідмана.

РБК-Україна розповідає, що це означає на практиці, а також які наслідки матиме для України і Європи.

Головне:

- **Скасування обмежень:** ЄС виключив із санкційного списку російських олігархів Алішера Усманова та Михайла Фрідмана.
- **Причини поступок:** Зняття санкцій лобювала Франція через затриманих у Баку своїх громадян, а також Словаччина та Люксембург.
- **Повернення активів:** Олігархам розморозять європейські рахунки, повернуть майно, а Фрідману ще й відновлять доступ до бізнесу.
- **Національні бар'єри:** Україна закликає до запровадження санкцій кожною окремою країною ЄС, але в цій ініціативі є свої нюанси.

Що сталося

Досі Європейський Союз накладав санкції лише тимчасово. Кожні пів року всі країни ЄС мають давати згоду, аби їх продовжити.

Раніше цим часто користувався угорський прем'єр-міністр Віктор Орбан. Він регулярно пропонував виключити із санкційного списку то московського патріарха Кирила, то російських олігархів Петра Авена чи Віктора Рашнікова.

Але цього разу про бажання зняти санкції з Усманова несподівано заявила Франція. До неї також приєдналася Словаччина, яка зі свого боку вимагала скасування обмежень щодо Михайла Фрідмана.

Така позиція Парижа не пов'язана зі зміною загальної політики Еммануеля Макрона щодо Росії. Франція і надалі залишається одним із ключових партнерів України.

> **Читайте також:** [Україна не обходиться європейцям дорого: інтерв'ю з французьким міністром Аддадом](#)

Офіційно в Парижі відмовилися детально пояснювати свої мотиви, заявивши лише, що це пов'язано з "конкретною проблемою національної безпеки". За даними Financial Times, зняття санкцій з Усманова могло бути частиною угоди з Азербайджаном, який останнім часом чинив тиск на Париж.

Йдеться, зокрема, про звільнення підприємця Мартена Раяна, заарештованого в Баку за звинуваченням у шпигунстві, та Тео Клера – художника, засудженого до трьох років ув'язнення за графіті в бакінському метро.

При цьому офіційний Баку заперечує будь-які домовленості щодо Усманова, але на наступний день президент Азербайджану помилював Раяна.

Хоч більшість активів Усманова зосереджена в Росії, сам він є вихідцем з Узбекистану. Зняття санкцій з нього послідовно домагається ціла група тюркських держав.

Туреччина, Азербайджан та інші держави регіону розглядають Усманова як свого неофіційного амбасадора та мецената, який зв'язує Центральну Азію з Європою.

Раніше президент Туреччини Реджеп Таїп Ердоган у листі Роберту Фіцо вказував, що зняття санкцій з Усманова підтримують Азербайджан, Казахстан, Киргизстан та Узбекистан.

"Причина в тому, що Усманов багато інвестував у Центральну Азію, має спільні інтереси з сім'єю Алієва. І він використовує цей канал, щоб лобювати зняття санкцій", – пояснює РБК-Україна джерело в дипломатичних колах однієї з країн регіону.

Щодо Фрідмана, то його виключення із санкційного списку домагалася Словаччина. Крім того, за таке рішення виступав Люксембург, де зареєстровано ключову компанію Фрідмана "LetterOne".

Це, своєю чергою, пов'язано з позовом олігарха проти Люксембургу в Арбітражному суді Гааги. Серед іншого, Люксембург заявляв, що його позиція в цьому розгляді стане вразливішою, якщо ЄС виключить з санкційного списку лише Усманова.

Якби на рівні ЄС домовитися не вийшло, то з-під санкцій в найгіршому випадку вийшли би тисячі фігурантів, починаючи з Путіна, багато хто з них в списках ще з 2014 року. Загалом – понад 3 тисячі осіб і компаній. Тож більшість інших країн ЄС пішли на поступки Франції, включно з послідовними прихильниками санкцій. Зокрема, до останнього блокувала виключення зі списків Фрідмана і Усманова Латвія.

Практичні наслідки

Виключення Усманова та Фрідмана з європейського санкційного списку насамперед знімає з них заборону на в'їзд до країн Євросоюзу та дозволяє розморозити їхні європейські активи.

Обидва російські мільярди зможуть знову вільно розпоряджатися своєю власністю та банківськими рахунками в юрисдикції ЄС, каже РБК-Україна аналітик Мережі захисту національних інтересів "АНТС" Єгор Остапов.

Фрідман має розгалужену корпоративну мережу в Європі, адже контролює інвестиційну компанію LetterOne. Зокрема, йдеться про пакети акцій телеком-операторів Turkcell та Qvintel, мережу аптек Holland & Barrett і фармацевтичний проєкт Remedica.

Точна сума його заблокованих активів офіційно не розголошується, проте сам масштаб претензій до Люксембургу свідчить про мільярди доларів. Також Фрідман поверне собі елітну нерухомість, зокрема вілли в Сен-Тропе на Лазурному березі Франції.

"Що стосується компанії, якщо Фрідман там є основним акціонером, то за цією логікою він може отримати і до неї доступ. Але все одно йому для повернення контролю над коштами, нерухомістю і бізнесом треба буде пройти ще низку юридичних і адміністративних процедур", – зазначає Остапов.

Своєю чергою, Усманов не має значного бізнесу в Європі, проте володіє майном на сотні мільйонів євро. До його найбільш відомих європейських активів належить 156-метрова суперяхта Dilbar вартістю близько 600 мільйонів доларів, яка була затримана в порту Гамбурга. Також Усманов володіє віллами на узбережжі італійської Сардинії, нерухомістю в Баварії на озері Тегернзее та має численні банківські рахунки в банках Європи.

Що далі

В Офісі президента України вважають "дуже дивним" рішення ЄС не продовжувати санкції проти Усманова і Фрідмана.

"Ми не бачимо змін обставин, які могли б це виправдати. Росія продовжує війну, а їхні зв'язки з Кремлем, які були серед підстав для санкцій, нікуди не зникли. Особливо дивно це виглядає на тлі посилення санкційного тиску з боку США та ухвалення "пекельних санкцій", – каже уповноважений президента України із санкційної політики Владислав Власюк.

Поза тим, Україна вже пропонує компенсувати зняття санкцій ЄС обмеженнями з боку окремих країн.

"Я закликаю всі держави-члени ЄС негайно оголосити про запровадження власних національних санкцій проти цих двох осіб", – написав у соцмережі X міністр закордонних справ України Андрій Сибіга.

Усманов і Фрідман давно перебувають під національними санкціями Великої Британії, США, Канади, Австралії, Швейцарії і Японії. Після зняття загальноєвропейських обмежень до цього товариства оперативно приєдналися Латвія, Литва та Естонія.

"Ми вже працюємо з багатьма державами-членами ЄС щодо запровадження національних санкцій проти Усманова та Фрідмана. Водночас працюємо з Брюсселем над новими санкційними рішеннями, зокрема щодо російських олігархів, пов'язаних із військово-промисловим комплексом", – окремо зазначає в коментарі РБК-Україна Владислав Власюк.

Утім, такий підхід може компенсувати загальноєвропейські санкції лише частково, особливо якщо до них не присяднуться де-факто внутрішні офшори Євросоюзу на кшталт Люксембургу.

"Зараз це виглядає, скоріше, як демонстрація незгоди зі зняттям санкцій з боку деяких країн. І хоча воно є прийнятним замінником на національному рівні, на рівні Євросоюзу це дуже неприємний прецедент", – каже Єгор Остапов.

Що заважає Росії повторювати комбінацію з обміном затриманих на зняття санкцій з інших членів оточення Путіна чи його "гаманців" – питання риторичне.

Разом з тим, деякий позитив для України в цій ситуації таки є. Продовження санкцій одразу на 3 роки замість шести місяців мало б гарантувати, що найближчим часом повторення такого торгу не буде. Це особливо важливо з огляду на можливий прихід праворадикалів до влади в кількох європейських країнах. Але ЄС уже дав слабинку, показавши свою непослідовність, і Росія точно спробує цим скористатися знову.

Питання – відповідь (FAQ):

– Чому Євросоюз вирішив скасувати санкції проти Алішера Усманова та Михайла Фрідмана?

– Рішення стало наслідком лобювання окремих країн ЄС. Франція виступила за виключення Усманова, ймовірно, у межах угоди з Азербайджаном щодо звільнення заарештованих французьких громадян. Скасування обмежень для Фрідмана вимагала Словаччина, а також Люксембург, який намагався зменшити свої ризики через позов олігарха в міжнародному арбітражі на 16 мільярдів доларів.

– Чи зможуть Усманов і Фрідман вільно подорожувати та вести бізнес у світі?

– Ні, оскільки проти обох олігархів продовжують діяти жорсткі обмеження у США, Великій Британії, Канаді, Швейцарії, Японії та Австралії. Крім того, Латвія та Естонія одразу запровадили власні національні санкції, заблокувавши їм в'їзд і майно на своїй території вільним від загальноєвропейського рішення шляхом.

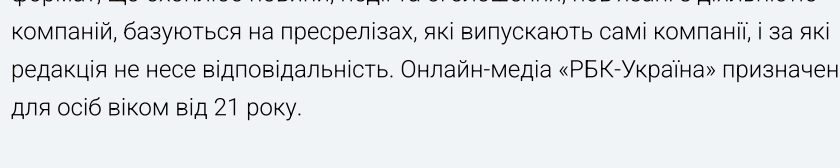
– Як Україна реагує на зняття європейських санкцій з російських бізнесменів?

– Українська влада назвала кроки Брюсселя неприємним прецедентом і закликала держави ЄС запровадити проти цих осіб індивідуальні національні санкції. Паралельно Київ опрацює з Єврокомісією нові обмеження проти бізнесменів РФ, які залучені до забезпечення російського військово-промислового комплексу.

Про компанію Розмістити рекламу

- Редакційна політика і стандарти
- Як стати нашим автором
- Правила формування
- Правила інформації
- Політика конфіденційності
- Контакти
- Ковидка
- Вакансії в РБК-Україна

Ідентифікатор онлайн-медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа — R40-00347

Інформаційний портал «РБК-Україна» має приватну версію (українську, російську та англійську), головне сторінку порталу: <https://www.rbc.ua>

Фотозображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International.

Матеріали, позначені плашкою «Тресті», «Співпраця», «Партнерський матеріал», «Попит», «Благодійність», «Розкриття» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку.

«Новини компаній» – це інформаційний формат, що охоплює новина, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, безпосередньо не пов'язаних з їхніми інтересами, і на які редакція не несе відповідальності. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

НОВИНИ	БІЗНЕС	СПОРТ	WAVE
Новини України	Економіка	Футбол	Інсайдер
Війна в Україні	Фінанси	Баскетбол	Стиль
Економіка	Авто	Теніс	Велнес
Світ	Tech	Бокс	Культура
Надзвичайні події	Енергетика		Подорожі
	Біла економіка		Смач
			Зірки

ПОЛІТИКА	ЖИТТЯ	STYLER
	Гроші	Люди
	Зміни	Тренди
	Освіта	Корисне
	Суспільство	Смачно
		Гороскопи

АНАЛІТИКА		
Статті		
Інтерв'ю		
Точка зору		

Евросоюз	Російська Федерація	Михайл Фрідман	Санкції проти Росії
----------	---------------------	----------------	---------------------

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad

Ad
